

796

Scheermessen en parafernalia

Een scherpe collectie

Even plat als postzegels en sigarenbandjes, maar vele malen minder gebruikelijk. En scherp! Ziehier de hobby van Danny Rosculet uit Amsterdam. Danny, Roemeen van geboorte, verzamelt scheermessen en alles daaromheen, te beginnen met de kleine envelopjes waarin het edelstaal tot rond 1960 werd verpakt. Met hun kleuren en lay-out raken ze het nostalgisch hart van wie ervoor openstaat.

Het moet gezegd: echt spectaculair lijkt de hobby van Danny Rosculet op voorhand niet. Toch raak je bij het bladeren door zijn albums snel gefascineerd, vooral als je een zwak hebt voor voorbijgaande tijden. Gestoken in de plastic vellen waarin zegelaars hun strookjes voor aangetekende post bewaren, heeft Danny hierin de vrucht van ongeveer tien jaar hongerig zoeken bijeengebracht: scheermessen en hun wikkels.

Van de laatste heeft hij er meer dan 10.000, gemaakt tussen ongeveer 1900 en 1960. Behalve het aantal is de variatie in uitstraling en herkomst indrukwekkend. Van een sobere streep met een naam erboven tot een waar kunstwerk op miniatuurformaat, van België tot Korea en van China tot Zweden, van het goedkoopste papier tot de handgeschepte kwaliteit, gezichten, sporten, dieren, transportmiddelen, kreten en leuzen, het zit er allemaal bij.

Mes snijdt aan twee kanten

Rosculet begon zijn hobby nadat hij bij een kennis in zijn geboorteland een album had gezien. Hij raakte gegrepen door de kleuren, de letters, de afbeeldingen, heel het appèl van de fabrikanten op hun kopers. 'Ik vond het prachtig,' herinnert

Danny zich. 'De plaatjes nemen je mee naar een tijd waarin het leven langzamer ging en de mensen aan alles veel zorg besteedden. Stel je voor: mannen gingen naar de kapper om zich te laten scheren.' Hij vond zijn waar op buitenlandse beurzen en rommelmarkten, in winkels voor tweedehands spullen en in drogisterijen en kruidenierswinkels van stoffig signatuur. 'Waarvoor een scheermes?', werd hem daar eens gevraagd. 'Je hebt een baard!' Soms kocht hij per stuk, soms per vijf of tien, altijd tegen prijzen variërend van één tot vier euro per stuk.

Danny probeert meer te weten te komen over de geschiedenis van het scheren, maar heeft moeite met het vinden van documentatie en literatuur over het onderwerp. Natuurlijk weet hij wel meer dan de meesten. 'Heel vroeger schijnen mannen zich geschoren te hebben met een scherpe bijl. Daarna kwam het klapmes dat je wel kent uit films. Je kon het slijpen, wetten, aan een stuk leer.'

'Pas rond 1900 kwam het eerste scheermesje, waarschijnlijk van Gillette, misschien van Wilkinson. Gillette was in ieder geval

de eerste bij wie het mes aan twee kanten sneed. Mesjes zijn 0,06 tot 0,10 mm dik, de laatste variant noem je chirurgisch, deze werd vroeger bij operaties gebruikt. Sommige mesjes zijn met de hand geslepen! In 1929 kwam Philips met het eerste elektrische scheerapparaat. Ja, het ligt voor de hand dat veel mannen daar toch de voorkeur aan gaven. Toen is rond 1965 het wegwerpmes gekomen.'

Natuurlijk zijn er ook nu nog zat mannen die nat scheren met losse mesjes in chique houders. Maar met de papieren wikkel is het afgelopen voor zover Danny weet. 'Losse mesjes worden nu volgens mij alleen nog maar verkocht in verpakkingen van hard plastic. Kijk maar naar mijn merk Gillette Mach 3 Turbo. Een plastic box. Jammer.'

Nederlands fabrikaat

Troost is misschien dat de periode voor de verzamelaar dus goed is te overzien. Toch blijft datering moeilijk, vooral als het gaat om Nederlands fabrikaat. 'De Italianen en Fransen hebben hun catalogi, ik moet er zelf achter zien te komen. Op de verpak-

king zelf staat haast nooit een jaartal. Soms heb je wél houvast aan het mesje zelf.

Daaraan zie je de manier waarop het in de houder werd gemonteerd, kijk maar, sommigen hebben één gat, sommige twee, andere drie, bij sommige is de opening ovaal, bij andere rond. Je kunt ervan uitgaan dat na 1929 steeds minder mesjes zijn verkocht. Hoe meer mesjes je dus hebt van een bepaald bevestigingssysteem, hoe ouder ze waarschijnlijk zijn.' De bijbel van de

Italiaanse verzamelaars, de *Catalogo delle Lamette de Barbe Italiane*, overigens bijzonder pittig geprijsd, meldt bij elk type of het algemeen, zeldzaam of zeer zeldzaam is. Rosculet heeft daarover zijn eigen ideeën. 'Kijk, van elke type scheermes en verpakking zijn er miljoenen gemaakt. Zeldzaam zijn ze vanaf het begin nog niet. Dat worden ze pas als mensen ze gaan bewaren. Hoe meer mensen ze bewaren, hoe zeldzamer ze lijken. Hoeveel er écht zijn, dat weet je nooit.'

Evengoed: dat wat elke gepassioneerde verzamelaar gaande houdt is toch het streven naar een complete collectie. Danny zelf heeft veel messen en wikkels dubbel. Hij zou ze graag met anderen ruilen, maar eenvoudig is dat niet. Frankrijk, Italië en ook wel landen in Oost-Europa kennen een rijkere scheertraditie dan Nederland en tellen aardig wat verzamelaars. In Nederland

zijn mensen met dezelfde hobby voor zover hij weet buitengewoon schaars. Elke verzamelaar kent zowel momenten van vreugde als van frustratie. Danny Rosculet is daarop geen uitzondering. Hij zou vooral over Nederlandse fabrikanten dolgraag meer te weten willen komen. Maar wie zijn die fabrikanten? 'Kijk,' zegt hij, 'je hebt hier *Prima Zilver Staal*, *Olanda*, *Ameva*. Je hebt *Gladweg*, *Gorilla de Luxe*, *Politie*. Je hebt *Abonnee*, een cadeautje van Libelle volgens mij, *Zo vader zo zoon*, *Indiana*, *de Jantjes* en ga zo maar door. Maar zijn dit alleen de merknamen, of zijn zij ook fabrikanten? Er is niets over terug te vinden. De enige waarvan ik het weet is *Chick*, die heeft bestaan tot ongeveer 1960. Ik heb er ook een cao van. Erg leuk.'

Exceptional service

Terug maar naar de vreugde van de verzameling. Want vergis je niet: soms blijkt je je zelfs met de achterkanten van de envelopjes kostelijk te kunnen vermaken. Meldt de een nog een simpel 'Made in Korea' of 'Made under license of Philip Morris', op zich overigens ook saillant, de ander pakt uit met mysterieuze beloften die je zelfs dagen later nog behoorlijk kunnen bezig-

houden. Wat te denken van: 'This Bikini Blades is exceptionally keen shave with a light shave for the first 3 or 4 shave. Properly used it will give you exceptional service.'

Voor het realiseren van een bikinilijn? Occulte barbaar! Ook de zestalige Danny kan er hartelijk om lachen. Hij moet er weleens een loep bijpakken, maar elke keer valt er aan zijn collectie weer iets nieuws te ontdekken. Sommige types hebben een verhaal, bijvoorbeeld de *Pal Hollow Ground*. Dit was een gift van het Amerikaanse Rode Kruis aan de Amerikaanse troepen in Vietnam. Ze kwamen aan parachutes naar beneden. Wie weet hoeveel steun en troost een onbe-

haarde kin nog gaf in de hinderlaag. Naast de kerncollectie van messen en wikkels heeft Danny een aardige verzameling parafernalia. T-

nen. Een van de slijpers toont het bijna ontroerende mechanische vernuft van vóór de wegwerpcultuur. Het is een soort ratel met een trommeltje en daarin een zwabberend stukje leer. Je klemde je botte mesje erin, draaide het rateltje rond en je mesje was weer scherp.

Op zoek

Danny, die werkt in de bewaking, is bereid om ver te gaan voor zijn hobby, figuurlijk maar ook letterlijk. In mei of juni heeft hij zelf een tentoonstelling in zijn geboortestreek, nabij het kasteel van de beroemde graaf Dracula. Daar wordt voor zijn collectie een ruimte beschikbaar gesteld in het historisch museum van Brasov, notabene! Wat wil je nog meer? Heel veel, geeft de scheermessenman aan. Zijn collectie is nog lang niet compleet. Hij is hongerig, zegt hij, om te ruilen en in contact te komen met andere liefhebbers en verzamelaars. Dat binnenkort in Friesland het Bakhúster Scheermuseum zijn deuren opent (www.scheermuseum.nl), de passie van een ex-kapper, is wel een troost, maar niet genoeg.

Waarschijnlijk, zegt Danny, zal hij zijn collectie moeten verbreden om meer te ruilen te hebben. De beurs voor verzamelaars in het Franse Grenoble waar hij twee keer

aanschoof maar die inmiddels helaas ter ziele is, gaf hem talloze mogelijkheden in handen: van flesjes zand tot papegaaienkooien en van brandweerhelmen tot entreebewijzen voor het circus. Ach, u weet het zelf. Het is een *mer à boire*. Maar toch.

Liefhebbers en verzamelaars van scheerspul, meld u bij deze

sympathieke Roemeen! Iedereen die meer weet over Nederlandse fabrikanten van scheermessen, bel even op! Verzamelt u iets anders en zoekt u zelf contacten, ook geen probleem, waarschijnlijk kan de scheermessenman u helpen.

Danny Rosculet,
G. Mannourystraat 14,
1062 LA Amsterdam,
telefoon 020-6155578.

Yvonne van Osch

shirts met reclame in vermomming, en de tekst 'Don't touch me, I'm sharp'. Een grote hoeveelheid houders, van diverse soorten materiaal en diverse leeftijden, de oudste van 1900. Slijpers, posters, affiches, kaarten, artikelen, een bescheiden aantal gadgets en een scheerspiegel waarvan het hout met de hand is uitgesneden. Mooi is ook de metalen beker die, compleet met snoer, dienst deed als tegenwoordig de elektrische flessenwarmer. Ook op reis en met gebrekkig sanitair kon je zo als man geschoren aan het ontbijt verschij-